

At: Aelodau Cyngor Ymgynghorol
Sefydlog ar Addysg Grefyddol
(CYSAG)

Dyddiad: 23 Mehefin 2017

Deialu 01824 712568

Union:

e-bost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Syr / Fadam

Fe'ch gwahoddir i ddod i gyfarfod o'r **CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR
ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)** am **10.00 am, DYDD MERCHER, 5 GORFFENNAF
2017** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN.**

Yn gywir

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau cyfreithiol a Democrataidd

AGENDA

MYFYRDOD TAWEL

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD (Tudalennau 5 - 6)

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu ag unrhyw fater a nodwyd yn un i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 CADARNHAU'R CADEIRYDD A'R IS-GADEIRYDD

Cadarnhau Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y tymor presennol.

4 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

5 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 12)

Cymeradwyo a llofnodi bod cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2017 yn gofnod cywir.

- 6 ROL CYSAG** (Tudalennau 13 - 26)
Trafod rôl monitro a chefnogi CYSAG.
- 7 DADANSODDIAD O ADRODDIADAU AROLYGU** (Tudalennau 27 - 30)
Derbyn dadansoddiad o Adroddiadau Arolygu diweddaraf Estyn.
- 8 YMARFERYDD ARWEINIOL – CEFNOGI'R MANYLEBAU TGAU NEWYDD**
(Tudalennau 31 - 32)
Derbyn cyflwyniad llafar ar fenter GwE i gefnogi'r fanyleb TGAU newydd mewn perthynas ag Astudiaethau Crefyddol.
- 9 DIWEDDARIAD - CYDWEITHIO YSGOL I YSGOL** (Tudalennau 33 - 34)
Derbyn diweddariad ar lafar ynghylch cydweithio ysgol i ysgol.
- 10 CCYSAG** (Tudalennau 35 - 56)
I. Derbyn cofnodion cyfarfod diwethaf y Gymdeithas, Brynbuga, Sir Fynwy.
II. Cyfarfod yr haf CCYSAG, 7 Mehefin, Wrecsam.
III. Enwebiadau ar gyfer y Pwyllgor Gwaith CCYSAG 2017.
- 11 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF**
Cynhelir y cyfarfod nesaf am 10am dydd Gwener 13 Hydref 2017 yn Siambr y Cyngor, Tŷ Russell, Ffordd Churton, Y Rhyl LL13 3DP.

AELODAETH

Cynghorwyr yn cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Ellie Chard
Tony Flynn
Thomas

Joe Welch
Emrys Wynne

Yn cynrychioli Enwadau Crefyddol

Mr. Simon Cameron
Mr. Dominic Oakes
Y Parch. B H Jones
Y Parch. Martin Evans-Jones

Mary Ludenbach
Mrs C Thomas
Is-Gapten Sian Radford

Yn cynrychioli Cymdeithasau Athrawon

Mrs C Harmsworth

Mrs Maureen Phillips

Aelodau Cyfetholedig

T. Ap Siôn

COPIAU AT:

Bob Cynghorydd er gwybodaeth
Y Wasg a Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(*Gweler y nodyn isod*)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhwng ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Cofnodion cyfarfod o'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gyhaliwyd yn SIAMBR Y CYNGOR, TY RUSSELL, FFORDD CHURTON, Y RHYL , Dydd Llun, 13 Chwefror 2017 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Yn Cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Y Cyngorwyr Arwel Roberts a Gwyneth Kensler

Yn Cynrychioli Enwadau Crefyddol

Y Parchedig B. H. Jones a'r Parchedig Martin Evans-Jones

Yn cynrychioli Cymdeithasau'r Athrawon

Ms. Ali Ballantyne

HEFYD YN BRESENNOL

Y Cyngorydd Dewi Owens, Cyngorydd Herio GwE (PL) a'r Gweinyddwr Pwyllgorau (SJ &SLW)

MYFYRDOD TAWEL

Dechreuodd y cyfarfod gydag ychydig o funudau o fyfyrddod tawel.

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cyngorydd Ann Davies, y Cyngorydd Joe Welch a Mr Simon Cameron, Mr Dominic Oaks a Ms. Tania Ap Siôn.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni ddatganwyd cysylltiad.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim materion bryd.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion pwyllgor Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gynhaliwyd ar 19 Hydref 2016 (wedi'u cylchredeg yn flaenorol).

Hysbysodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) yr aelodau ei fod wedi cysylltu ag Ysgol Uwchradd Dinbych er mwyn cynnal cyfarfod CYSAG 13 Chwefror 2017 yn yr ysgol. Ni dderbyniodd gadarnhad gan yr ysgol, felly fe wnaeth drefniadau eraill ar gyfer y cyfarfod a drefnwyd.

NODWYD yn amodol ar yr uchod, bod cofnodion y cyfarfod CYSAG a gynhaliwyd ar 20 Mehefin 2016, yn cael eu cynnig i'w cymeradwyo fel cofnod cywir yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor.

5 DADANSODDIAD O ADRODDIADAU AROLYGU

Cyflwynodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) adroddiad (a gylchredwyd yn flaenorol) a oedd yn rhoi dadansoddiad o Adroddiadau Arolygon Estyn a gyhoeddwyd yn nhymor yr hydref.

Cynhaliwyd arolygiadau yn Ysgol y Santes Ffraid, Dinbych, Ysgol Plas Brondyffryn, Dinbych ac Ysgol Dewi Sant, Y Rhyl. Cynhwyswyd manylion yn ymwneud â'r ysgolion yn yr adroddiad a chrynowyd y manylion hyn gan yr YH. Hysbyswyd y Pwyllgor bod yr Adroddiadau Estyn wedi gostwng, gyda thri chwestiwn allweddol yn derbyn sylw. Rhoddodd yr YH grynodedb byr i'r Aelodau o'r canfyddiadau'n ymwneud â phob ysgol a nodwyd y sylwadau a'r canlyniadau gan yr Aelodau.

Eglurodd yr YH bwysigrwydd aelodaeth ar y CYSAG er mwyn cadarnhau'r cwricwlwm newydd. Eglurodd yr YH bod maes llafur newydd yn cael ei ystyried, gyda sawl ysgol yn treialu'r maes llafur newydd yn 2018 er mwyn sicrhau y bydd y cwricwlwm newydd yn statudol erbyn 2021.

NODWYD y dylid derbyn yr adroddiad a nodi'r cynnwys.

6 CANLYNIADAU ARHOLIADAU 2016

Cyflwynodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) grynodedb o Adroddiad Canlyniadau Arholiadau 2015-2016 (wedi'i gylchredeg yn flaenorol) a oedd yn cynnwys manylion am:-

- TGAU Astudiaethau Crefyddol - Cwrs Llawn.

Amlinellodd yr YH y data a ddarparwyd o safbwynt:-

- Dinas Bran – penodwyd Pennaeth newydd.
- Ysgol Uwchradd Dinbych – Gwelwyd gostyngiad mawr yn y graddau A*- C a gyflawnwyd o ganlyniad i ostyngiad bychan mewn nifer.
- Ysgol Uwchradd Prestatyn – Llwyddodd i gyflawni'n uwch na'r ffigwr cyfartaledd cenedlaethol er gwaethaf y gostyngiad mewn nifer.
- Brynhyfryd - Gostyngiad bychan mewn nifer ond cyflawnodd 100% o raddau A*-C.

Eglurodd yr YH bod nifer yr ymgeiswyr ar y cwrs llawn wedi gostwng yn y Sir ond bod y nifer hefyd wedi gostwng ar draws Cymru.

Rhoddodd yr YH wybod i'r Aelodau bod Pennaeth newydd wedi'i benodi yn Ysgol Uwchradd Dinas Bran a'i fod yn obeithiol y bydd canlyniadau cadarnhaol yn dilyn y penodiad hwn.

- TGAU Astudiaethau Crefyddol - Cwrs Byr

Amlinellodd yr YH y data a ddarparwyd o safbwynt:-

- Gwelwyd cynnydd yn nifer y disgyblion yn sefyll arholiad cwrs byr ar draws yr Awdurdod Lleol.
- Dinas Bran – Gwelwyd cynnydd yn nifer yr ymgeiswyr ond dim ond 2% llwyddodd i ennill gradd A*-C.
- Glan Clwyd – Ni chofrestrwyd unrhyw ddisgybl ar gyfer yr arholiad cwrs byr.
- Ysgol Uwchradd Y Rhyl – Gwelwyd cynnydd o 26.2% yn ennill graddau A*-C.

Eglurodd yr YH i'r Aelodau bod y cyfrifoldeb o ddarparu Addysg Grefyddol o fewn ysgolion yn orfodol, ond nad oedd yn ofynnol i ddisgyblion gael eu harholi. Defnyddiwyd y cwrs byr fel dewis arall ar gyfer myfyrwyr er mwyn iddynt allu ennill cymhwyster.

Cododd yr YH bryderon o ran canlyniadau Ysgol Uwchradd Dinas Bran a hysbysodd y Pwyllgor y bydd yn holi'n union beth fydd angen ei wneud er mwyn gwella canlyniadau yn y dyfodol.

- TGAU Astudiaethau Crefyddol – Safon Uwch.

Amlinellwyd y materion canlynol o safbwynt:-

- Nodwyd bod cynnydd yn nifer yr ymgeiswyr a oedd yn sefyll arholiad Astudiaethau Crefyddol o fewn yr Awdurdod Lleol.
- Gwelwyd cynnydd yn nifer y disgyblion a gofrestrwyd ar gyfer yr arholiad Astudiaethau Crefyddol Safon Uwch yn Glan Clwyd a llwyddodd 100% ennill gradd A*-C.

NODWYD, yn ddibynnol ar yr uchod, y dylid derbyn a nodi crynodeb yr Adroddiad Canlyniadau Arholiadau 2016.

7 STATWS Y MAES LLAFUR CYTUNEDIG

Darparodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) adroddiad ar lafar i'r Pwyllgor ar statws y maes llafur cytunedig.

Eglurodd yr YH i Aelodau bod Bagloriaeth Cymru yn cael effaith negyddol ar y sylw yr oedd Addysg Grefyddol yn ei dderbyn yng Nghyfnod Allweddol 4. Rhoddodd yr YH wybod i'r Aelodau nad oedd data i gefnogi'r pryderon i'r newid hwn, yng ngoleuni hyn, dywedodd yr YH ei fod yn obeithiol y bydd holiadur ar gael yn y dyfodol er mwyn i ysgolion ei gwblhau. Bydd pwysigrwydd Addysg Grefyddol mewn ysgolion yn sicr o gael ei bwysleisio yn yr holiadur.

Gwnaeth Aelodau hi'n gwbl glir eu bod eisiau i'r cwestiynau fod yn rhai penodol er mwyn gallu defnyddio'r ymatebion i gwestiynu'r newidiadau i'r cwricwlwm. Awgrymodd Alison Ballantyne y dylid anfon yr holiadur at Benaethiaid a

Llywodraethwyr yr Ysgolion er mwyn pwysleisio pwysigrwydd cwblhau'r holiadur er mwyn gallu casglu'r data angenrheidiol. Nododd yr YH ei sylwadau.

NODWYD y dylai'r Pwyllgor dderbyn y diweddariad ar lafar ac y dylid nodi'r safbwynt.

8 Y DIWEDDARAF AM CYSAG A CHYDWEITHREDIAD O YSGOL I YSGOL

Darparodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) ddiweddariad ar lafar gan gynnwys hyfforddiant a drefnwyd. Trefnwyd yr hyfforddiant ar gyfer mis Mawrth ac Ebrill.

Cynhaliwyd sesiynau hyfforddi yn ystod tymor yr Haf y llynedd, er mwyn adolygu'r maes llafur a sicrhau bod pawb yn ei ddilyn. Hysbysodd yr YH y Pwyllgor bod yr ymateb i'r sesiwn hyfforddi wedi bod yn gadarnhaol gyda 50% o fynychwyr yn gytûn bod y diwrnod wedi bod yn llwyddiant.

Mynegodd y Parchedig Martin Evans-Jones ddiddordeb mewn mynychu sesiynau hyfforddi sydd wedi'u trefnu ar gyfer y dyfodol. Rhoddodd yr YH fanylion i'r Pwyllgor am y digwyddiadau hyfforddi i ddod.

Rhoddodd yr YH wybod i'r Aelodau bod athrawon hefyd am dderbyn hyfforddiant i arwain monitro mewn ysgolion a chefnogi cydweithrediad athrawon, gydag ysgolion a GwE, yn darparu adborth a gwybodaeth i'w rhannu drwy HWB Cymru.

NODWYD bod y Pwyllgor yn derbyn y diweddariad ar lafar.

9 CCYSAGC

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Cymdeithas CYSAG Cymru (CCYSAGC) a gynhaliwyd ar 18 Tachwedd 2016 (a ddisbarthwyd yn flaenorol) yn Sir Gaerfyrddin er gwybodaeth i'r Aelodau.

Hysbysodd Ymgynghorydd Her GwE (YH) y Pwyllgor bod Llywodraeth Cymru a CCYSAGC yn gweithio gydag ysgolion i gynhyrchu'r cwricwlwm erbyn 2021. Pwysleisiodd yr YH bwysigrwydd presenoldeb cynrychiolaeth yr Eglwys yng nghyfarfodydd CYSAG a CCYSAGC. Eglurodd bwysigrwydd yr adborth o gyfarfodydd CYSAG er mwyn pwysleisio'r angen ar gyfer Addysg Grefyddol ar y Cwricwlwm.

Gofynnodd y Cyngorydd Gwyneth Kensler i'r YH, sut yn union oedd cael cynrychiolaeth gan gredoau gwahanol. Eglurodd yr YH y broses ar gyfer derbyn cynrychiolaeth enwadau crefyddol mewn cyfarfodydd CYSAG i'r Aelodau. Dywedodd yr YH bod gwell cynrychiolaeth o wahanol gredoau i'w cael yn Ne Cymru. Eglurwyd gan yr YH y casglwyd data'n genedlaethol er mwyn cael data i'w ddadansoddi.

NODWYD y dylid derbyn a nodi cofnodion cyfarfod CCYSAGC a gynhaliwyd ar 18 Tachwedd 2016.

10 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cynhelir cyfarfod nesaf CYSAG Sir Ddinbych am 10am ddydd Mercher 5
Gorffennaf 2017 yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun LL15 1YN

Daeth y cyfarfod i ben am 11.20am.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)		
Dyddiad y Cyfarfod:		5/7/2017
Eitem ar y Rhaglen:	6	Manylion yr adroddiad
<u><i>Cefndir:</i></u>		
<p>Mae'n ddyletswydd statudol ar CYSAG i fonitro darpariaeth Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd mewn ysgolion.</p>		
<u><i>Pwrpas:</i></u>		
<p>Gyda'r posibilrwydd o aelodau newydd ar CYSAG ar ôl yr etholiadau lleol, trafodir swyddogaethau monitro a chefnogi CYSAG. Gweler y llyfryn 'felly rydych yn ymuno a'ch CYSAG lleol.'</p>		
<u><i>Argymhellion:</i></u>		
<ul style="list-style-type: none">▪ Derbyn yr adroddiad		

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

**FELLY RYDYCH YN
YMUNO Â'CH
CYSAG LLEOL . . .**

LLAWLYFR AR GYFER
AELODAU CYSAGau
Y N G N G H Y M R U

Mae'r ddogfen hon wedi cael ei chynhyrchu gan y Churches' Joint Education Policy Committee, sef grŵp cydgysylltiol o CYTŪN a Churches Together in England, gydag ymgynghori manwl â Chymdeithas Swyddogion Addysg a Chymdeithas CYSAGau Cymru. Cafodd y gwaith ei gefnogi trwy grantiau gan Gymdeithas Ysgolion Prydain a Thramor a Chymdeithas CYSAGau Cymru (darparu'r fersiwn Gymraeg).

Gellir cael gafael ar gopiau ychwanegol, am ddim, oddi wrth Gymdeithas CYSAGau Cymru neu Glerc CYSAG unrhyw un o Awdurdodau Addysg Lleol Cymru

FELLY RYDYCH YN YMUNO Â'CH CYSAG LLEOL . . .

Efallai eich bod:

wedi eich perswadio
wedi eich ethol
wedi gwirfoddoli

Mae'r llyfryn hwn:

- ◆ yn anelu at osod canllawiau
- ◆ yn dwyn dogfennau cyfreithiol perthnasol i sylw
- ◆ yn dynodi deunydd ategol
- ◆ yn eich galluogi i weithio oddi mewn i'ch CYSAG i gefnogi ac annog ysgolion lleol i sicrhau safonau uchel mewn Addysg Grefyddol ac addoli.

PAM Y MAE CYSAG YN BOD?

Ym 1944 awdurdodwyd Awdurdodau Addysg Lleol (AALI) trwy gyfraith i sefydlu Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol, CYSAG a bod yn gryno. Ym 1988 gosodwyd dyletswydd ar yr Awdurdodau Addysg Lleol i wneud hyn.

BETH YW GWAITH CYSAG?

Mae'n ofynnol dan y gyfraith i AG gael ei ddysgu mewn ysgolion, ond nid yw AG yn rhan o'r Cwricwlwm Cenedlaethol. Yn lle hynny, cyfrifoldeb lleol yw AG. Y CYSAGau sy'n cadw golwg ar AG ac Addoli ar y Cyd.

PWY FYDDWCH CHI'N DOD AR EU TRAWS MEWN CYSAG?

Amcan CYSAG yw cynrychioli holl ddiddordebau'r gymuned leol. Gallech daro ar gynghorwyr wedi eu hethol, cynrychiolwyr cymunedau ffydd, a phobl o fyd addysg.

AM GAEL GWYBOD RHAGOR?

Mae CYSAG yn rhan o gyfundrefn llywodraeth leol.

Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, paragraff 88:1 a 2; Deddf Addysg 1996, Pennod III

PA DDYLETSWYDDAU SYDD GANDDO?

Ei brif swyddogaeth yw cynghori AALI ar faterion yn ymwneud ag Addoli ar y Cyd mewn ysgolion cymunedol a rhai ysgolion eraill, ac â'r Addysg Grefyddol sy'n cael ei chyflwyno yn unol â'u Maes Llafur Cytûn. Mae'r sefyllfa'n un ddyrys. Efallai y bydd Tabl 1 yn gymorth.

- ◆ Gall CYSAG fynnu bod AALI yn adolygu ei Faes Llafur Cytûn.
- ◆ Mae'n rhaid iddo roi ystyriaeth i geisiadau gan benaethiaid am i'w hysgol gael ei rhyddhau o'r rheidrwydd i Addoli ar y Cyd fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur. Gelwir hyn yn ddyfarniad.
- ◆ Mae'n rhaid i CYSAG gyhoeddi Adroddiad Blynyddol am ei waith.

ACCAC, Adroddiadau Blynyddol CYSAGau, Canllawiau ynghylch eu Strwythur a'u Fformat

ACCAC, Arolwg o Adroddiadau'r CYSAGau

Tabl 1: Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd mewn Ysgol

	Ysgolion Cristnogol eu Cymeriad			
	<i>Dan gymorth Gwirfoddol</i>	<i>Dan Reolaeth Wirfoddol</i>	<i>Gwaddoledig</i>	<i>Cymunedol</i>
<i>Addysg Grefyddol</i>	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol (1)	Maes Llafur Cytûn yr AALI (2)	Maes Llafur Cytûn yr AALI (2) (3)	Amherthnasol
<i>Addoliad</i>	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Amherthnasol

	Ysgolion Heb Gymeriad Cristnogol			
	<i>Dau Gymorth Gwirfoddol</i>	<i>Dan Rheolaeth Wirfoddol</i>	<i>Gwaddoledig</i>	<i>Cymunedol</i>
<i>Addysg Grefyddol</i>	Maes Llafur Cytûn yr AALI	Maes Llafur Cytûn yr AALI	Maes Llafur Cytûn yr AALI (3)	Maes Llafur Cytûn yr AALI
<i>Addoliad</i>	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol

Nodiadau: Mae gan rieni hawl i dynnu eu plant allan o Addysg Grefyddol ac/neu Addoli ar y Cyd ym mhob ysgol.

- (1) Gall rhieni ddewis bod eu plant yn cael AG yn ôl y Maes Llafur Cytûn.
- (2) Gall rhieni ddewis bod eu plant yn cael AG yn ôl cymeriad crefyddol yr ysgol.
- (3) Mae cyfnod o bum mlynedd yn cael ei ganiatáu i'r ysgolion hyn droi yn eu holau at Faes Llafur Cytûn yr AALI os ydynt wedi bod yn defnyddio Maes Llafur o eiddo awdurdod arall.

BETH ARALL MAE CYSAG YN GALLU EI WNEUD?

Swyddogaeth CYSAG, yn gyffredinol, yw cefnogi darpariaeth effeithiol ar gyfer AG ac Addoli ar y Cyd y tu mewn i derfynau ei gyfrifoldebau, gweler Tabl 1, trwy:

- ◆ roi cyngor ar ddulliau cyflwyno Addysg Grefyddol yn unol â'r Maes Llafur Cytûn, gan gynnwys pa ddefnyddiau addysgu i'w dewis;
- ◆ cynghori'r AALI ar ddarparu hyfforddiant ar gyfer athrawon;
- ◆ monitro adroddiadau arolygwyr ar AG, Addoli ar y Cyd a Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol;
- ◆ rhoi ystyriaeth i gwynion ynglŷn â darparu a chyflwyno Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd sy'n cael eu cyfeirio ato gan yr AALI.

Fel aelod o'ch CYSAG lleol byddwch yn ymwneud â'r broses ffurfiol yn ôl gofyn y gyfraith. Serch hynny, dyma gyfle i gydweithio â phobl eraill i edrych ar addysg grefyddol pobl ifanc yn eich cymuned chi, yn greadigol a chyda dychymyg. Neilltuwch amser i freuddwydio breuddwydion!

TIPYN RHAGOR AM GYFANSODDIAD CYSAG

Mae hyn yn cael ei bennu gan y gyfraith. Mae'n cynnwys tri phwyllgor. Gweler Tabl 2.

Tabl 2: Cyfansoddiad CYSAG

Mae gan bob un o'r pwyllgorau hyn hawliau pleidleisio cyfartal (un bleidlais ar gyfer pob pwyllgor).

PWYLLGOR A

Mae hwn yn cynnwys cynrychiolwyr enwadau Cristnogol, e.e. rhai o'r canlynol, yr Eglwys Babyddol, yr Eglwys yng Nghymru, Eglwysi Rhyddion, Bedyddwyr, Methodistiaid, Presbyteriaid, Annibynwyr, yr Eglwys Unedig Ddiwygiedig, Byddin yr Iachawdwriaeth, Cymdeithas y Cyfeillion.

Yn ogystal, mae'n gallu cynnwys cynrychiolwyr o blith crefyddau eraill, e.e. Mwslimiaid, Iddewon, Hindpïaid, Sikhiaid, Bwdhyddion, Jainiaid, Bahaiaid, Parsiaid.

Ni all cynrychiolwyr y Dyneiddwyr fod yn aelodau o Bwyllgor A ond fe ellir eu cyfethol i'r CYSAG fel aelodau ychwanegol.

Bydd cyfansoddiad Pwyllgor A yn amrywio o GYSAG i GYSAG wrth adlewyrchu amrywiaeth a niferoedd y gwahanol gymunedau ffydd sydd yn yr ardal.

PWYLLGOR B

Cynrychiolwyr cymdeithasau athrawon yw'r athrawon sy'n aelodau o'r pwyllgor hwn. Yr Awdurdod Addysg Lleol sydd yn penderfynu pa gymdeithasau athrawon sy'n cael eu cynrychioli. Fe ddichon gysylltu ag undebau'r athrawon, ond mae'n bosibl y gofynnir i gymdeithasau athrawon AG lleol ddewis cynrychiolydd.

PWYLLGOR C

Cyfrifoldeb yr Awdurdod Addysg Lleol yw ymorol am ei gynrychiolwyr ei hunan ar gyfer y pwyllgor hwn. Efallai mai dymuniad yr Awdurdod Addysg Lleol fydd cael cynrychiolaeth o bob plaid a barn yn y sbectrwm gwleidyddol cyfan ar y CYSAG.

AMBELL BETH YMARFEROL

Pa mor aml y mae CYSAG yn cwrdd?

Nid oes rheol bendant yn dweud sawl cyfarfod y dylai CYSAG ei gynnal bob blwyddyn. Sut bynnag, mae'n rhaid iddo gwrdd yn ddigon aml i gyflawni ei ddyletswyddau statudol. Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell bod hyn yn golygu cynnal cyfarfodydd o leiaf unwaith y tymor. Mae rheidrydd arno hefyd i lunio Adroddiad Blynnyddol.

A fydd gwahaniaeth os na fyddaf i yno?

- ◆ Dylai o leiaf un aelod o bob pwyllgor fod yn bresennol ymhob cyfarfod o CYSAG.
- ◆ Nid oes modd gwneud penderfyniadau onibai bod o leiaf un aelod yn bresennol i fwrw'r un bleidlais sydd gan y pwyllgor.
- ◆ Nid oes pleidlais gan aelodau sydd wedi eu cyfethol.

A fydd rhywun yn gofyn i mi gadeirio'r cyfarfod?

Nid yw'r gyfraith yn dweud sut y dylid penodi Cadeirydd y CYSAG. Mae modd i'r AALI benderfynu neu ganiatáu i'r CYSAG ddewis Cadeirydd o blith yr aelodau. Fel aelod o'r CYSAG fe allech chi, felly, gael eich dewis yn Gadeirydd eich CYSAG, ond nid yn groes i'ch ewylllys chwaith!

Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, paragraffau 114, 115

A fydd rhywun yn gofyn i mi gadw'r cofnodion?

Mae'r cyfrifoldeb sydd ar yr AALI i sefydlu CYSAG yn awgrymu bod dyletswydd arno i'w ariannu. Mae hyn yn golygu y dylai'r AALI drefnu clerc ar gyfer y CYSAG a fyddai'n bresennol ym mhob un o'i gyfarfodydd ac yn cadw'r cofnodion. Fel rheol y clerc yw'r ddolen gyswllt y tu mewn i'r AALI yn achos materion sy'n ymwneud â CYSAG.

ADDOLI AR Y CYD

Mae Tabl 1 yn dangos y mathau o ysgolion sydd â'u Haddoli ar y Cyd o fewn terfynau cyfrifoldeb CYSAG. Mae'n rheidrwydd ar yr ysgolion hyn i ddarparu act feunyddiol o Addoli ar y Cyd a 'fydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur'. Mae hyn yn golygu ei fod yn adlewyrchu traddodiadau'r gred Gristnogol yn fras heb fod yn nodweddiadol o un enwad Cristnogol arbennig.

Deddf Addysg 1996, Pennod III

Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell y dylai CYSAGau:

- ◆ dderbyn adroddiadau arolygwyr;
- ◆ monitro ymarfer da, gan gynnwys unrhyw anawsterau;
- ◆ cynnig cyngor i benaethiaid a chyrrff llywodraethol a lledaenu ymarfer da.

Mae llawer o'r CYSAGau'n cynhyrchu eu datganiadau hwy eu hunain ar Addoli ar y Cyd.

DYFARNIADAU

'Eithrio o Addoli ar y Cyd sy'n gyffredinol Gristnogol' yw dyfarniadau. Mae trefn gwneud dyfarniadau yn caniatáu bod y rheidrwydd i'r Addoli ar y Cyd 'fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur' yn gallu cael ei ddiddymu yn achos rhai neu'r cyfan o'r disgyblion mewn ysgol lle nad yw hynny'n cael ei ystyried yn addas iddi hi.

Gwneir ceisiadau am ddyfarniadau i'r CYSAG gan bennaeth unrhyw ysgol gymunedol, ar ôl ymgynghori â chorff llywodraethol yr ysgol. Yn achos ysgolion nad ydynt yn grefyddol eu cymeriad yn unig y mae dyfarniadau'n bosibl. Dylai'r CYSAG adolygu pob un o'r dyfarniadau bob pum mlynedd.

Deddf Addysg 1996, Pennod III, Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, Paragraffau 68-80

ADDYSG GREFYDDOL

Mae Tabl 1 yn dangos y mathau o ysgolion y daw eu darpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol o fewn terfynau cyfrifoldeb CYSAG. Mae'n rhaid i'r ysgolion hyn ddilyn y Maes Llafur Cytûn lleol ar gyfer Addysg Grefyddol a rhaid i'r Maes Llafur Cytûn lleol 'adlewyrchu'r ffaith mai Cristnogol yn bennaf yw traddodiadau crefyddol Prydain Fawr gan gymryd i ystyriaeth ddysgeidiaeth ac arferion y prif grefyddau eraill a gynrychiolir ym Mhrydain Fawr'.

Deddf Addysg 1996, Pennod III, Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, Paragraffau 31-37

Dylai'r CYSAGau ddarparu cyngor ar:

Dulliau dysgu Addysg Grefyddol

Pa ffordd yw'r orau i gyflwyno'r Maes Llafur Cytûn i bob grŵp oedran? Pa gymysgedd ddylai fod o gynnwys ffurfiol, gwaith thematig, gwaith grŵp, darganfod personol, ymweld â safleoedd neu ddigwyddiadau penodedig, ac ymwelwyr ar berwyl addysgol? Pa gyswllt sydd ag astudiaethau traws-gwricwlaidd, â Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol ac ag Addysg Personol, Gymdeithasol ac Iechyd? A yw arwahanrwydd Addysg Grefyddol yn cael ei gadw mewn cysylltiadau o'r fath?

Y dewis sydd yn bod o ran adnoddau ar gyfer Addysg Grefyddol

Mae cyhoeddiadau cenedlaethol yn adolygu'r holl ddeunyddiau newydd ar gyfer Addysg Grefyddol ac mae modd i athrawon ymweld â chanolfannau adnoddau. Dylai'r CYSAG ystyried amgylchiadau ariannol a chynnig cyngor, gyda chymorth Ymgynghorydd Addysg Grefyddol, ynglŷn â'r deunyddiau mwyaf addas (neu fwyaf darbodus) ar gyfer cyflawni nodau, amcanion a chynnwys y Maes Llafur Cytûn.

Hyfforddi Athrawon

Mae arolygon cenedlaethol yn dangos bod cyflwyno Maes Llafur Cytûn newydd yn llwyddiannus yn gofyn am gryn fuddsoddiad o ran adnoddau ac o ran hyfforddi athrawon yr holl ysgolion cynradd a phob un sy'n dysgu Addysg Grefyddol mewn ysgolion uwchradd, os yw'r maes Llafur i gael ei weithredu'n effeithiol. Dylai'r CYSAGau sicrhau bod AALI yn ymwybodol o'r angen i athrawon gael eu hyfforddi i drosglwyddo'r Maes Llafur Cytûn Lleol yn effeithiol.

Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell y dylai CYSAGau:

- ◆ dderbyn adroddiadau arolygwyr;
- ◆ monitro ymarfer da ynglŷn â chyflwyno'r Maes Llafur Cytûn a chymryd sylw o unrhyw anawsterau;
- ◆ lleadaenu ymarfer da ynglŷn â dysgu Addysg Grefyddol.

Mae diddordebau eraill yn cynnwys:

Asesu a Phrofi

Dylai CYSAGau fonitro sut mae ysgol yn mynd ati i asesu cynnydd disgyblion mewn Addysg Grefyddol. Yn ogystal, dylent fod yn ymwybodol o faint sy'n dewis sefyll arholiadau allanol mewn Addysg Grefyddol ac Astudiaethau Crefyddol.

Addysg Grefyddol a Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol

Dylai CYSAGau fod yn ymwybodol o'r cysylltiadau rhwng Addysg Grefyddol y disgyblion a'u datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol. Fe fydd cyfle i Bwyllgor A ddynodi pa feysydd gwybodaeth y dylai disgyblion eu meddu ynglŷn â chredoau crefyddol, a'r dylanwad a gaiff y rhain ar lunio agweddau a gwerthoedd.

Dysgu crefyddol o'r tu mewn i'r gymuned ffydd

Dylai CYSAGau fod yn ymwybodol y bydd rhai disgyblion yn cael eu dysgu'n ffurfiol am eu crefydd hwy eu hunain gan eu rhieni neu drwy fynychu eglwys, gurdwara, mosg, synagog neu deml. Gallai arddull y dysgu hwn fod yn wahanol i Addysg Grefyddol, sy'n cael ei phennu gan y gyfraith, i gael ei throsglwyddo yn eu hysgolion.

ADOLYGU'R MAES LLAFUR ADDYSG GREFYDDOL

Mae'n ofynnol dan y gyfraith i bob AALI sefydlu adolygiad o'i Faes Llafur Cytûn lleol o fewn pum mlynedd i'r adolygiad diwethaf.

Os yw pwyllgorau A a B yn gwneud cais ysgrifenedig i'r AALI yn gofyn iddo ail ystyried ei Faes Llafur Cytûn mae'n rhaid iddo gynnull cynhadledd i'r diben hwnnw.

Deddf Addysg 1996, Pennod III

FELLY BETH YW CYNHADLEDD MAES LLAFUR CYTÛN?

Mae Cynhadledd Maes Llafur Cytûn yn cael ei chynnull er mwyn cynhyrchu Maes Llafur Cytûn ar gyfer AG. Mae'n endid cyfreithiol ar wahân i CYSAG.

Mae Cynhadledd Maes Llafur:

- ♦ yn cynnwys yr un pwyllgorau â'r CYSAG;
- ♦ yn gallu cael ei ffurfio o aelodau'r CYSAG ond nid o anghenraid. Nid oes darpariaeth ar gyfer cyfethol aelodau.

Gall Cadeirydd y Gynhadledd gael ei benodi gan yr AALI neu gall yr AALI adael i'r Gynhadledd ddewis ei Chadeirydd ei hun.

Mae cyfrifoldeb yr AALI i gynnull Cynhadledd yn awgrymu bod dyletswydd arno i ddarparu arian ar gyfer ei waith.

Am y ddarpariaeth yn fanwl, gweler Deddf Addysg 1996, Pennod III, Atodlen 31

BETH YW CYFRANIAD NEILLTUOL POB UN O'R PWYLLGORAU TUAG AT WAITH CYSAG?

PWYLLGOR A

Cynrychiolwyr o blith cymunedau ffydd, sy'n cael eu cynrychioli o fewn terfynau'r ardal, yw aelodau Pwyllgor A. Ynglŷn ag aelodau Pwyllgor A:

- ◆ dylent gyflwyno delwedd gadarnhaol o'u crefydd er mwyn cywiro unrhyw gamsyniadau o eiddo aelodau'r pwyllgorau eraill am unrhyw stereoteipiau crefyddol o bob enwad neu grefydd. Yn ogystal, dylent amlygu unrhyw agweddau a allai fod yn sail gwahaniaeth barn yn eu plith, ond gwneud yn eglur yr un pryd, y parch sydd ganddynt tuag at safbwynt y naill a'r llall - oherwydd bod argyhoeddiadau a chyd-ddeall fel hyn, gyda'i gilydd, wrth wraidd AG effeithiol yn y dosbarth;
- ◆ gallant greu cyfle yn ystod cyfarfodydd CYSAG i godi ymwybyddiaeth o faterion sy'n rhai sensitif o ran dysgu AG i blant eu cymuned ffydd hwy;
- ◆ dylent sylweddoli pa anawsterau y mae ysgolion yn eu hwynebu yn y cylch, cefnogi eu hymdrechion gorau, a gweithredu, lle bo angen, yn ddolen rhwng ysgolion a'r cymunedau ffydd.

PWYLLGOR B

Athrawon sy'n cynrychioli cymdeithasau athrawon yw aelodau Pwyllgor B. Dylai aelodau Pwyllgor B:

- ◆ feddu diddordeb real a phositif mewn AG mewn ysgolion cynradd, uwchradd neu arbennig;
- ◆ sicrhau bod anghenion ysgolion ac athrawon yn cael eu hystyried gan y CYSAGau yn eu trafodaethau;
- ◆ porthi'r CYSAG â gwybodaeth am gyd-destun dysgu AG yn ysgolion yr awdurdod lleol;
- ◆ sicrhau bod y cymdeithasau sy'n cael eu cynrychioli ganddynt yn cael gwybod am waith CYSAG;
- ◆ creu cyfle i athrawon eraill ddysgu mwy am waith CYSAG a rhoi cyfle iddynt i gael mynegi eu safbwyntiau hwy yng nghyfarfodydd CYSAG;
- ◆ ymgynghori ag athrawon eraill ar faterion sydd o bwys arbennig i waith CYSAG.

PWYLLGOR C

Cynrychiolwyr o'r Awdurdod Lleol yw aelodau Pwyllgor C. Bydd aelodau Pwyllgor C yn gallu:

- ◆ dod â'r ystod eang o faterion addysgol a'r pryderon y mae aelodau etholedig yn ymlafnio â hwy i'r cyfarfod, gan leoli swyddogaeth AG y tu mewn i'r ystod honno;

- ◆ bod yn gefn i AG y tu mewn i wahanol bwyllgorau a chyfundrefnau'r AALI/Cyngor Sir;
- ◆ rhoi cefnogaeth wleidyddol fel y bo modd i AG a drefnir yn lleol ffynnu o fewn pob AALI - cefnogaeth ariannol, cefnogaeth ymgynghorol, etc;
- ◆ dimad pa bynciau sy'n cael eu codi gan gymdeithas amrywiol ei chrefyddau a'i diwylliannau yng nghyswllt AG plant, ac adlewyrchu'r pynciau hyn yn y Pwyllgor Addysg, y Pwyllgor Archwiliad, y Cabinet, etc. fel modd i gefnogi AG;
- ◆ dwyn y dimensiwn 'cyhoeddus' i mewn i'r drafodaeth ynglŷn â darparu a chefnogi AG.

GWNEUD GWAITH CYSAGau'N HYSBYS

I Awdurdodau Addysg Lleol

- ◆ Mae'r berthynas sydd rhwng y CYSAGau a gwaith yr AALI ac aelodau etholedig yn bwysig. **Dylai'r CYSAGau ofalu bod eu gweithrediadau yn cael eu gwneud yn hysbys i Bwyllgor Addysg yr AALI neu, lle nad oes Pwyllgor Addysg erbyn hyn, i'r pwyllgor priodol y mae'r Awdurdod wedi ei sefydlu i wneud penderfyniadau ynglŷn â gwasanaethau addysg, trwy ddsbarthu cofnodion, sydd wedi cael eu derbyn yn rhai cywir, o bob cyfarfod, yn ogystal â chyflwyno eu Hadroddiad Blynyddol yn ffurfiol i'r pwyllgor hwnnw.**
- ◆ Fe all yr Ymgynghorydd AG lleol gynnig arweiniad proffesiynol ac arbenigedd ymarferol, y gall y CYSAG ei ddefnyddio. Mae ei bresenoldeb/phresenoldeb yng nghyfarfodydd CYSAG yn werthfawr tu hwnt.

I ysgolion, llywodraethwyr a rhieni

- ◆ Yn ôl pob golwg mae llawer o ysgolion heb wybod am gyfrifoldebau a gweithgareddau eu CYSAG lleol. Byddai'n gymorth pe byddai'r CYSAGau'n awgrymu y dylai hysbysfwrdd staff pob ysgol arddangos gwybodaeth am aelodaeth CYSAG er mwyn i athrawon dosbarth gael gwybod at bwy i droi. Fel hyn gall yr arbenigedd neilltuol, ynglŷn â gwahanol grefyddau a gynrychiolir ar CYSAG fod, i ysgolion, yn ffynhonnell cyngor sy'n ddarlun teg o'r grefydd neu'r enwad dan sylw.
- ◆ Mae llawer o gyrff llywodraethol a rhieni nad ydynt yn ymwybodol o weithgareddau eu CYSAG lleol ac effaith hynny ar gyflwyno AG. Byddai'n gymorth rhoi gwybod i fwy o bobl bod modd cael gafael ar Adroddiad Blynyddol CYSAG.

I'r cymunedau ffydd

- ◆ Mae cyfrifoldeb ar aelodau unigol o'r cymunedau ffydd i roi gwybod i'r bobl y maent yn eu cynrychioli am weithgareddau CYSAG. Yn ogystal, dylent fod ar gael i glywed syniadau eu cymuned i'w bwydo i drafodaethau CYSAG.
- ◆ Dylai Adroddiad Blynyddol CYSAG gael ei anfon i'r cymunedau ffydd sy'n cael eu cynrychioli ar y CYSAG.

I'r cyhoedd yn gyffredinol

- ◆ Mae cyfarfodydd CYSAG yn agored i bawb. Dylid rhoi rhybudd am gyfarfodydd, a gofalu bod y dogfennau perthnasol ar gael.

ADNODDAU

DEDDFWRIAETH ADDYSG

Deddf Addysg 1996, Rhan V, Pennod III, Atodlen 31

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, Pennod VI ac Atodlenni 19 a 20

Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig - Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd.

Awdurdod Cymwysterau ac Asesu'r Cwricwlwm ar gyfer Cymru (ACCAC):

Adroddiadau Blynyddol CYSAGau. Canllawiau ynghylch eu Strwythur a'u Fformat ISBN 186112064 8

Arolwg o Adroddiadau CYSAGau a gyhoeddir bob blwyddyn.

<p>Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)</p>		
Dyddiad y Cyfarfod:		5/7/2017
Eitem ar y Rhaglen:	7	Manylion yr adroddiad
<u><i>Cefndir yr Adroddiad:</i></u>		
<p>Mae'n ddyletswydd statudol ar CYSAG i fonitro darpariaeth Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd mewn ysgolion. Mae ganddyn nhw draddodiad hir o dderbyn a dadansoddi adroddiadau arolygon Estyn ym mhob cyfarfod.</p>		
<u><i>Pwrpas yr Adroddiad:</i></u>		
<p>Rhoi gwybod i aelodau am ganlyniadau Adroddiadau Arolygon diweddar Estyn ar ysgolion.</p>		
<u><i>Argymhellion:</i></u>		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Derbyn yr adroddiad ▪ Anfon llythyr i bob ysgol i roi gwybod iddyn nhw bod adroddiad o'u harolwg wedi ei ystyried, i'w llongyfarch am yr elfennau da a nodwyd, ac i'w hatgoffa bod yr Uwch Ymgynghorydd Dysgu Addysg Grefyddol a'r Swyddogion Gwella Ysgolion ar gael i gynorthwyo gydag unrhyw faes sydd angen ei ddatblygu neu unrhyw fater sydd angen mynd i'r afael ag o. ▪ Y dylid gofyn i'r AALI ddosbarthu'r llythyrau i'r ysgolion perthnasol. 		

Dadansoddiad o Adroddiadau Arolygu CYSAG Sir Ddinbych

Haf 2017

(Adroddiadau a gyhoeddwyd yn nhymor y gwanwyn)

2 ysgol

1 yn defnyddio'r fframwaith presennol

1 yn defnyddio'r fframwaith newydd – Medi 2017 ymlaen

Ysgol	Dyddiadau	Arolygydd sy'n Adrodd
Ysgol Uwchradd Dinbych	Tachwedd 2016	
<p>Mae Ysgol Uwchradd Dinbych yn ysgol gyfun cyfrwng Saesneg i rai 11-18 oed ac mae'n cael ei chynnal gan Awdurdod Lleol Sir Ddinbych. Mae nifer y dysgwyr wedi gostwng o 726 ar adeg yr arolygiad diwethaf i 607 sydd yno ar hyn o bryd. Dros y cyfnod hwn, mae'r nifer yn y chweched dosbarth wedi gostwng yn sylweddol, o 126 i 75 ar hyn o bryd.</p> <p>Mae'r ysgol yn gwasanaethu Dinbych, Llanelwy a'r ardaloedd gwledig cyfagos. Mae tua 17% o'r disgyblion â'r hawl i brydau ysgol am ddim, sy'n debyg i'r cyfartaledd cenedlaethol, sef 17.1%. Mae ychydig dros 14% o'r disgyblion yn byw mewn ardaloedd sydd o fewn yr 20% mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Mae tua 6% o'r dysgwyr yn siarad Cymraeg fel iaith gyntaf neu o safon gyfatebol. Ychydig iawn o ddisgyblion sy'n derbyn cymorth i ddysgu Saesneg fel iaith ychwanegol ac ychydig iawn o ddisgyblion sy'n dod o gefndir ethnig lleiafrifol.</p>		
Ysgol Llanbedr	Chwefror 2017	Mr Richard Lloyd
<p>Mae Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Llanbedr ym mhentref Llanbedr Dyffryn Clwyd ger Rhuthun yn Sir Ddinbych. Ar hyn o bryd, mae 45 o ddisgyblion yn yr ysgol, gan gynnwys naw disgybl rhan-amser sy'n cael darpariaeth feithrin. Mae dau ddosbarth oed cymysg. Mae tua 9% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn llawer is na'r cyfartaledd cenedlaethol, sef 20%. Mae'r ysgol yn nodi 21% o'r disgyblion fel rhai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae hyn ychydig yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol, sef 25%. Mae pob un o'r disgyblion o ethnigrwydd gwyn Prydeinig ac mae bron pob un yn siarad Saesneg fel eu prif iaith. Ychydig iawn o ddisgyblion sy'n siarad Cymraeg fel iaith gyntaf gartref.</p>		

Fframwaith Archwilio Presennol

SYLWADAU

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Profiadau dysgu:

- Mae'r cwricwlwm yn rhoi cyfleoedd addas i ddisgyblion ddysgu am wahanol ddiwylliannau a'r byd o'u hamgylch, er enghraifft, drwy gymharu eu bywydau â bywydau plant yn Lesotho a thrwy ysgrifennu at blant yn yr Almaen. (Llanbedr)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

- Mae athrawon a staff yn hyrwyddo datblygiad moesol y disgyblion yn dda drwy feithrin gwerthoedd fel gonestrwydd, tegwch ac egwyddorion sy'n helpu disgyblion i wybod beth sy'n iawn a beth sydd ddim. Mae darpariaeth dda i annog datblygiad cymdeithasol a diwylliannol disgyblion gyda chyfleoedd i ddisgyblion gyfrannu at eu cymunedol leol drwy bethau fel teithiau cerdded elusennol ac ymweliadau â pharciau gwledig lleol. Mae cydaddoli'n rheolaidd a chynnal gwersi addysg grefyddol yn rhoi cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion ddatblygu eu hymwybyddiaeth ysbrydol ac i fyfyrion ar eu credoau nhw eu hunain ac eraill. (Llanbedr)

Yr Amgylchedd Dysgu:

- Mae'r ysgol yn gymuned ddysgu gyfeillgar a chynhwysol. Mae pwysigrwydd sylweddol ar hyrwyddo ymdeimlad o berthyn a datblygu gwerthoedd cadarnhaol ymysg staff a disgyblion. Er enghraifft, mae cydaddoli'n rheolaidd yn gwella ymwybyddiaeth disgyblion o bwysigrwydd cyfeillgarwch, tegwch a goddefgarwch yn dda. (Llanbedr)

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?

Gweithio mewn Partneriaeth:

- Mae disgyblion yn cymryd rhan mewn cyngherddau, eisteddfodau a gweithgareddau ar gyfer yr henoed yn rheolaidd, yn y gymuned ac mewn eglwysi lleol. Mae'r profiadau hyn yn atgyfnerthu eu dealltwriaeth o bwysigrwydd cyfrannu at eu cymuned leol yn gadarnhaol. (Llanbedr)

Fframwaith Archwilio – mis Medi 2017 ymlaen:

Roedd Ysgol Uwchradd Dinbych yn beilot ar gyfer y fframwaith newydd. Mae gan y fframwaith presennol 3 chwestiwn allweddol ar safonau, darpariaeth ac arweinyddiaeth. Mae gan y fframwaith newydd bum maes ffocws clir:

- 1) Safonau,
- 2) Lles,
- 3) Profiadau dysgu ac addysgu,
- 4) Gofal, cymorth ac arweiniad,
- 5) Arweinyddiaeth a rheoli.

4) Gofal, cymorth ac arweiniad

- Mae ystod addas o weithgareddau i ddatblygu sgiliau cymdeithasol a chreadigol disgyblion. Mae'r rhain yn cynnwys cynyrchiadau sioe gerdd blynyddol, heriau technoleg a chymryd rhan mewn digwyddiadau hanes lleol yn y gymuned. Mae pynciau fel hanes ac astudiaethau crefyddol, y rhaglen addysg bersonol a chymdeithasol a gwasanaethau'n cyfrannu'n ddefnyddiol at ddatblygu'r agweddau hyn o ddatblygiad disgyblion. Mae'r ddarpariaeth hon hefyd yn ategu datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion mewn modd addas.

Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)		
Dyddiad y Cyfarfod:		5/7/2017
Eitem ar y Rhaglen:	8	Manylion yr adroddiad
<u>Cefndir</u>		
<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid ar gyfer consortia lleol i gefnogi rhoi'r TGAU newydd ar waith. Mae GwE wedi comisiynu 3 athro ar draws Gogledd Cymru i gefnogi'r fenter hon.</p>		
<u>PWRPAS</u>		
<p>Cael cyflwyniad gan Ymarferydd Arweiniol Addysg Grefyddol Sir Ddinbych a Chonwy.</p>		
<u>Argymhellion:</u>		
<ul style="list-style-type: none">• Derbyn yr adroddiad		

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)		
Dyddiad y Cyfarfod:		5/7/2017
Eitem ar y Rhaglen:	9	Manylion yr adroddiad
<u><i>Cefndir i'r Cyflwyniad:</i></u>		
Bydd GwE yn gweithio gyda CYSAG i ddarparu cyfleoedd i ysgolion weithio gyda'i gilydd i gefnogi Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd.		
<u><i>Pwrpas y cyflwyniad:</i></u>		
Derbyn diweddariad ynglŷn â'r gweithgor cydweithredol ysgol i ysgol		
<u><i>Argymhellion:</i></u>		
<ul style="list-style-type: none">• Derbyn yr adroddiad.• Ystyried unrhyw gamau pellach y gallai fod yn ofynnol		

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)		
Dyddiad y Cyfarfod:		5/7/2017
Eitem ar y Rhaglen:	10	Manylion yr adroddiad
<u><i>Cefndir yr Adroddiad:</i></u>		
<p>Mae CYSAG yn dal i fod yn aelod o Gymdeithas CYSAG Cymru ac yn derbyn adroddiadau cyfarfodydd gan yr aelodau sydd yn eu mynychu, ac yn derbyn cofnodion ac unrhyw adroddiad arall gan y Gymdeithas.</p>		
<u><i>Pwrpas yr Adroddiad:</i></u>		
<p>Rhoi gwybod i aelodau am yr hyn a ganolbwyntiwyd arno a phrif ganlyniadau y cyfarfod blaenorol.</p>		
<u><i>Argymhellion:</i></u>		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Derbyn cofnodion cyfarfod diwethaf y Gymdeithas ym Mrynbuga, Sir Fynwy. ▪ Cymdeithas Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol Cymru, cyfarfod yr haf 7 Mehefin, Wreccsam. 		

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyfarfod Cymdeithas CYSAG au Cymru, yn Sir Fynwy Swyddfeydd y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhadyr, Brynbuga. 3 Mawrth 2017 (10.30am – 3pm)

Wales Association of SACREs meeting, at the Monmouthshire County Council Offices, County Hall, Rhadyr, Usk, NP15 1GA. 3 March 2017 (10.30am – 3pm)

Attendance

<p>Ynys Môn / Anglesey Bethan James Rheinallt Thomas</p>	<p>Sir Ddinbych / Denbighshire Phil Lord</p>	<p>Powys John Mitson Margaret Evitts</p>
<p>Blaenau Gwent Gill Vaisey Soam Sharma Chris Abbas Mal Jilani</p>	<p>Sir y Flint / Flintshire Phil Lord</p>	<p>Rhondda Cynon Taf Paula Webber Mathew Maidment</p>
<p>Pen-y-bontarOgwr / Bridgend Edward Evans Vicky Thomas</p>	<p>Gwynedd Bethan James</p>	<p>Abertawe / Swansea Vicky Thomas</p>
<p>Caerffili/ Caerphilly Enfys Hawthorn Janet Jones Vicky Thomas</p>	<p>Merthyr Tudful / Merthyr Tydfil Vicky Thomas Ernie Galsworthy</p>	<p>Torfaen /Torfaen Marilyn Frazer Kenneth Jacob Vicky Thomas</p>
<p>Caerdydd / Cardiff Gill Vaisey</p>	<p>Sir Fynwy / Monmouthshire Gill Vaisey Val Howells Peter Baines Kath Fitter N Baicher Tudor Thomas Bob Cotterell Sue Cave Liz Hackett Pain</p>	<p>Bro Morgannwg / Vale of Glamorgan Paula Webber Dafyd Trehearne R. Delpak</p>
<p>Sir Gaerfyrddin / Carmarthenshire Mary Parry</p>	<p>Castell-nedd Port Talbot / Neath and Port Talbot</p>	<p>Wrecsam / Wrexham Libby Jones Tania ap Sion</p>
<p>Ceredigion</p>	<p>Casnewydd / Newport Huw Stephens N Baicher Sally Northcott Vicky Thomas</p>	<p>Sylwedyddion / Observers Simon Oram Clare Cooper Sharon-Perry Phillips Tudor Thomas (REMW) Andrew Jones (Caldicot School) Fr Bernard Sixtus (Catholic Archdiocese of Cardiff) Pauline Smith (Welsh Government) Manon Jones (Welsh Government)</p>
<p>Conwy Phil Lord Nicholas Richter</p>	<p>Sir Benfro / Pembrokeshire Mary Parry Huw George</p>	

Minutes

1. **Cyflwyniad a chroeso /Introduction and welcome**

The Chair of WASACRE, Phil Lord (PL), thanked Cantref and Shirenewtonschoo choirs for the excellent entertainment provided. He welcomed members to the Council Chamber at Usk, Monmouthshire. Monmouthshire SACRE representatives were available to talk to members during the day.

Thanking WASACRE for choosing the venue, Cllr. Jim Higginson welcomed members to the Chamber saying that at Monmouthshire County Council Religious Education is never underestimated or undervalued. Members were also welcomed by Chair of Monmouthshire SACRE, Liz Hackett-Payne, who expressed thanks to all who had organised the day. She told members it is a privilege to act as Chair to Monmouthshire SACRE, which works on the premise of complete inclusivity. She recognized that the SACRE thrives as a result of the dedication of faith representatives, who bring a valid and respected perspective to SACRE. She acknowledged teacher reps, fully supportive councillors and other members who bring academic expertise. Liz spoke of the positive nature of the SACRE in carrying out their duty to monitor RE in schools. The SACRE organises an RE event, including workshops, to help the transition between primary and secondary schools. This enhances the ability of children to understand many faiths. Additionally, the SACRE has received presentations from teachers and pupils who made school visits to Auschwitz and to Jerusalem. Liz believes SACRE is a force of positivity and inclusivity and stated that, with twenty-two SACREs working together, WASACRE has a very important role in RE. She encouraged WASACRE to ensure that the roles of SACREs are not eroded and that SACRE's statutory duties remain foremost in the eyes of the local authority and Welsh Government.

2. **Adfyfriotawel / Quiet reflection**

PL showed a YouTube film (<https://www.youtube.com/watch?v=BQbeWFxsRp0>) about the importance of St David's Day from Little Milly aged 4. He also spoke about Shrovetide and Lent, reflecting on how community celebrations are connected to the past, which is an important aspect of Religious Education.

3. **Ymddiheuriadau / Apologies**

Apologies received from Andrew Pearce, Cllr Lyndon Lloyd, Alwen Roberts, Mark Champion, Cllr Mary Barnett, Helen Gibbon, Rachel Bendell, Alison Lewis, Shè-zèr Kandro, Meinir Wynne Loader.

4. **Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwydyng Nghaerfyrddin, 18 Tachwedd 2016 / Minutes of meeting held in Carmarthen, 18 November 2016**

The minutes were accepted as a true record of the meeting. Proposed by Rheinallt Thomas (RT) and seconded by Gill Vaisey (GV).

5. **Materionyncodi / Matters arising**

P3. The work collating REMW RE Ideas continues to be a work in progress.

P3. Humanist attendance – The guidance document Welsh Office Circular 10/94 is restrictive; however the guidance stands until it is changed. GV told WASACRE members that Kathy Riddick has sent a new book *What is Humanism?* written by Michael Rosen and Annemarie Young for KS2 and KS3

pupils. Kathy said she would like to have been present at the meeting but was unaware about it until recently.

P3. WASACRE has received a response from Welsh Government regarding the status of the agreed syllabus.

P.4. Executive members have met with the Minister, Kirsty Williams. The status of the Agreed Syllabus was discussed and the Minister asked for evidence that schools are not complying. Members discussed whether SACREs can produce evidence that statutory requirements are not being met. Members acknowledged that there is a procedure to follow if schools are found not to be meeting their statutory requirement for RE and that SACREs should try to resolve the problem in the first instance. GV was heartened by the Minister's response, as she stated that schools should be meeting higher standards and was adamant, therefore, that all schools must follow the Agreed Syllabus. If they did not they could not meet those required standards. GV reported that the Minister was very strong in backing WASACRE on this issue.

P. 5. The presentation from lead practitioners will go ahead in Wrexham

P. 7.PL attended the EFTRE Executive meeting. He visited a variety of schools and had the opportunity to stay with a family in Finland. There will be a presentation/summary in Wrexham.

P.8. Item 9. Edward wrote to the Minister. Statutory requirements are devolved.MP said Westminster can pass legislation and Welsh Government decides whether Wales accepts or rejects legislation. There are no powers retained by Westminster that apply to just education. This concurs with the fact that the REC Commission only applies in England. Wales is a legislative power, but Human Rights and other areas of law are not devolved. So when making decisions Welsh government have to ask whether this is solely education or does it include things that are not devolved matters.

Action: Thanks will be written to Kirsty Williams for a swift reply – EE.

P.10. Date of the summer meeting in Wrexham is Friday 7th July in the Council Chamber.

6. **Cyflwyniad NAPfRE / NAPfRE presentation:**

Cyfoethogi'r cwricwlwm modern - o safbwynt ysgol arloesi / Enriching the modern curriculum – from a pioneer school perspective –Owain ap Dafydd Ysgol Gyfun Cwm Rhymni

Owain ap Dafydd Ysgol Gyfun Cwm Rhymni gave a presentation on the Donaldson Report/*Successful Futures*. Cwm Rhymni, the only Welsh medium school in Caerphilly, will have over 2000 pupils within 5 years. They see themselves along with the feeder primaries as part of a 'family of schools'. When children start primary school they belong to Cwm Rhymni. Pupil progress is at the heart of the school. The school has responded to *Successful Futures*/the Donaldson Report. The school has taken on board *Successful Futures* and the 4 Purposes are already being adopted by the school. The main focus at the school is on pedagogy, leadership and collaboration. Literacy is at the heart of everything. When lesson observations take place they look at whether the 4 Purposes are met. Specialists in secondary school are working with primary schools to develop the curriculum. The school has introduced Leaders of Pedagogy (LOP). Subject leaders are also responsible for developing staff. The school employs a Senior Leader of Pedagogy on TLR1. LOPs will be leading the six areas of the new curriculum. Cluster work is essential. They support primary schools and advise on subject specialisation. They also worked with Ysgol Llanharia Foundation unit KS2 and KS3 looking at pedagogy. The school takes time to reflect

and improve and are developing consistency in a 3-16 curriculum. Transition is a key in Successful Futures. Teachers visit primary schools on a regular basis to get to know the children individually. Curriculum development was seen as a way forward in developing the confidence and wellbeing of pupils. Cross curricular events are fundamental in Ysgol Cwm Rhymni. The Head talked about being in the Aberfan area and marking this history in cross curricular activities in a similar way they have marked the history of the Holocaust. The RE department is very important in this cross curricular approach. Welsh Bacc is also seen as fundamental to the development of the curriculum. Ysgol Cwm Rhymni now teaches RE through the Welsh Language Curriculum. Owain said that rather than the usual one hour per week, as a result of this change RE now gets four hours per week. He reported that Estyn were happy with the provision. The co-ordinator of RE works very closely with the Welsh department. In Owain's opinion, resources for RE are better with this approach as the Welsh department have helped to develop the resources. This, he maintains, brings out a better understanding from the language. The consistency and quality of the Welsh has improved and the quality of RE has improved as a result of the improved status of the teachers teaching RE. RE is compulsory subject in Donaldson in the Humanities AoLE. The headteacher believes that the 4 Purposes fit in ideally with RE. RE is more than just another subject it contributes to wellbeing. He said that in an area where deprivation is high and people have significant concerns about perceived migration in the valleys of Wales, RE is developing respect and understanding.

PL thanked Owain for providing an understanding of what is happening across the school. During questions a member said that the Head had talked about KS3 having to meet the requirements of the Agreed Syllabus. But what happens at KS4? Owain said that a Cross curricular approach is taken. RE has been taught by people who are not subject specialists in the school. Sometimes through cross curricular days but that the school has covered Agreed Syllabus and that this has been recognised by Estyn. Welsh Bacc is also being used to teach RE. He said that the school did not go down the short course route, but GCSE and A Level Religious Studies are popular options. Huw Stevens (HS) asked how much time was being given to History and Geog. Owain said that they continue to have one hour per week. He reiterated that he believed that RE has improved through teaching in first language Welsh lessons. A question was asked about the quality of teachers applying at the school. Owain said that to produce good students we need good teachers and that they don't have a shortage of people applying at Cwm Rhymni. Once appointed, they are given the opportunity to develop. In answer to another question Owain confirmed that RE is the only subject to be taught through first language Welsh lessons, but that some RE was also taught during registration period and through the Welsh Baccalaureate. Discussions followed with a clear message that WASACRE members didn't think that teaching RE through registration periods could be considered as good practice.

7. Cyflwyniad WASACRE/WASACRE presentation:

Gwaith y rhwydwaith ysgolion arloesi a'r MDAPH Dyniaethau/Work of the pioneer school network and the Humanities AOLE - Manon Jones

PL introduced Manon Jones to WASACRE. He informed members that WASACRE are now meeting with Welsh Government on a regular basis.

Manon Jones brought WASACRE up to date on the current progress of the new curriculum with particular reference to the Humanities AOLE. Successful Futures was published two years ago and

Manon considered that the heart of the new curriculum is to encourage young people to develop as full members of society and that this is reflected in the 4 Purposes. Manon reported that the recommendation is that RE continues to be a statutory requirement. Welsh Government have published a document *A curriculum for Wales, a Curriculum for Life* (<http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/curriculuminwales/curriculum-for-wales-curriculum-for-life/?lang=en>). Manon's presentation summarised some of the main points within this document which will bring fundamental changes to the Education system in Wales. The curriculum will be fully implemented in 2021. There will be a robust accountability system throughout the development of the curriculum. The pioneer network was set up in 2015. Digital Competence is one area of the curriculum that has already been developed. In 2017 there will be practical support for the professional teaching pioneers who are developing the new curriculum. Welsh Government is looking at ways to prepare the practitioners for the new curriculum and have developed a network of schools across Wales so that there is proper representation. There will be a collaborative approach to the development of the AoLE. Pioneers will identify what is working at the moment, share and provide feedback. This will be an inclusive approach with practitioners leading the work. They will be working with experts from Wales and the world. Welsh Government, Estyn, Qualifications Wales and other stakeholders are partners in the development of the new curriculum. Welsh Government is also seeking to develop a partnership with WASACRE which they see as vital now that the focus of the work is to develop the humanities part of the curriculum. Manon voiced her appreciation of the advice and support she has received from WASACRE. Manon informed WASACRE that enriching experiences will be a focus across the whole curriculum and that work has already started on the AoLE. Questions will be asked such as, what do we mean by Humanities? What are the links to other AoLE? The next step will be to develop the detail working groups looking at cross curricular approaches, enrichment and experiences, the Welsh dimension, wider skills and assessment and progression. These groups have published reports which are available online. The new curriculum is meant to be holistic. The group developing humanities has met once. Welsh Government recognises the importance of working together. Welsh Government wants to build strong foundations. They recognise that WASACRE has a body of expertise and they have asked WASACRE to share in this process. Members from WASACRE and NAPfRE will meet with Welsh Government at the end of the month (add the date). Welsh Government are looking at how they can engage with various SACREs to look specifically at RE. Their aim is to have a good working relationship from the start. Manon stated that Welsh Government needs to know the RE issues from the very beginning.

Questions following the presentation included:

"I assume the intention that the humanities will work together?" – Manon said that Humanities will be looked at in a holistic way but that it was the intention that but the individual disciplines will remain. They will also be making the links with the AoLE as the new curriculum will be a holistic framework.

A member asked how SACREs can ensure how the Agreed Syllabus is being met. Members expressed concern that they are hearing that already some schools think that they do not have to follow the Agreed Syllabus. VT said that the SACREs she represents have already sent out letters to schools reiterating the statutory nature of the agreed syllabus along with a proforma for schools to fill in to show where they are meeting these legal requirements.

The following points were raised in a lively discussion that took place following lunch:

- It is important that the Agreed Syllabus is adhered to during the next few years while the 4 Purposes are being developed within Humanities. The Status of RE remains statutory and schools should be delivering RE according to the Agreed Syllabus.
- Concern that Estyn current reports do not demonstrate good practice in RE. Members were concerned that during the inspections Estyn may perhaps see paperwork, but not the RE itself. Estyn may not, therefore, report when schools are not complying with Agreed Syllabuses.
- Members expressed concern that teaching RE via other subjects could potentially be ‘killing RE’. For any subject to be delivered during registration, for example, is not appropriate. Non-specialist teaching in RE may be seen as a disservice. Specialist RE teachers are needed to teach RE effectively and sometimes schools are using a cross-curricular approach as a money saving exercise. If a school values subject teachers they should be investing in RE. If headteachers begin to see this approach as good practice, it could potentially undermine the principles of Donaldson. Manon Jones said that in designing the new curriculum there is a need for Quality Assurance to ensure that this is not the case. From 2018 there documents will be available stating how RE should and could be delivered.
- The ‘What is good RE?’ document will be considered in designing the new curriculum. We need to make sure that, if RE is to be delivered through the humanities curriculum in the future, this is good RE.
- The issue of non-compliance has raised for the last 18 months as SACREs have been receiving anecdotal evidence of a there being a view in some schools that the Agreed Syllabus doesn’t have to be adhered to. Some members would like to have received a statement from the Minister confirming the status of RE. In some SACREs letters have already gone out to all schools reminding them of the statutory nature of RE.
- It was pointed out that, whilst RE can be delivered in a number of ways as long as the Agreed Syllabus is adhered to, there is concern about the workload of Heads of Department for RE in approaches where they would be required to provide resources for non specialist teachers.
- Manon Jones was asked who would determine the best model in the new curriculum. Manon said that they need to have consistency with the other AoLE and to develop the curriculum, trial and change mindsets by focusing in the 4 Purposes. Welsh Government would be developing, trialling and sharing ideas. There are a variety of people who will challenge pioneer schools. A member asked Manon who would retrain teachers. Manon informed WASACRE that colleagues in Welsh Government were going to work with teacher trainers and teachers who are in the profession already. This raised the issue of who would fund teacher training, hiring venues and promote events.
- WASACRE should gather evidence that Agreed Syllabuses are not being adhered to:-
 - There was a concern expressed by a member that headteachers may just say they were complying.
 - It was suggested that perhaps heads of department and challenge advisors could be an avenue to collect evidence.

- There would be an opportunity to ask them when lead practitioners meet.
- Collecting of evidence would be too time consuming and may not change anything.
- WASACRE members were cautious about going down this route as most schools have a good relationship with SACRE. If WASACRE is required to collect evidence then WASACRE may be seen to be policing the curriculum and could affect the positive relationship we currently have with schools.
- A suggestion mooted by a member was SACREs host a meeting of HODs to show SACRE support.
- It was pointed out that non-compliance could be an issue for primary schools too.
- We must ensure in the new curriculum that RE has parity with History and Geography and that it is delivered by specialists.
- WASACRE were informed that a member was aware of a school that is ‘trying out Donaldson’. They have already started with Year 7 and other schools have visited as an example of good practice and are now using it in their schools. Manon Jones was asked whether she was aware of the schools that are pioneering and whether there is good model. Manon said that she appreciates the feedback she is getting at the WASACRE meeting and that she will bear it in mind and pass it on.
- There was a discussion about whether there might be an opportunity to visit a Caerphilly school as a case study to see how RE is being re-visioned. A discussion on the protocol for doing this took place. Some members pointed out that it was local SACREs and not WASACRE who should visit schools.

Action: VT to discuss this in Caerphilly SACRE.

Action: Agenda the issue of training at the next Exec meeting.

8. **Cyflwyniad NAPfRE / NAPfRE presentation:**

Addysgu Addysg Grefyddol o fewn cwricwlwm y Dyniaethau/ Teaching Religious Education within a Humanities curriculum –Sharon Perry Phillips

Sharon Perry-Phillips, Head of RE at Monmouth Comprehensive School presented her experiences of teaching RE within a humanities based curriculum for the past 9 years which is in line with Donaldson. She suggested there are lessons to be learnt as we approach Successful Futures. The school produced a skills based integrated curriculum and skills became dominant over range and they became a driving force of learning. Five themes were identified, including research skills. The aim was explicitly develop these skills. It was a cross curricular, skills based and ‘Donaldsonesque’ curriculum. Welsh Baccalaureate and the Advanced Welsh Baccalaureate were also an integral feature. Humanities became a fully integrated department and each class had a very different experience of Religious Education. There was evidence of this from the parents of twins in the school. There was the realisation that RE fits everywhere and the links were easy to make. Assessments were flexible, but at least three per year had a concrete RE element. The approach was student centred and student driven. A strength of this approach

was that you got to know your students very well. Estyn commented that the approach had revitalised teaching strategies. For RE this approach meant that collaboration was fantastic and teachers developed an appreciation of sister subjects. As an RE specialist teacher, Sharon, who had previously taught multiple classes of RE for one hour a week, it was good to teach them more often. Good relationships were built and the uptake for RE improved. Sharon reported, however, that the negative impact on RE from non-specialism was phenomenal. She witnessed a significant knowledge deficit in RE by Year 8. The ratio of RE teachers was tiny in comparison to History and Geography, so RE took the brunt of the deficit. The school noted teacher bias was inevitable as people play to their strengths. After a number of years using this curriculum model, in Jan 2015 they reverted to teaching the subjects separately. And in Feb 2015 Successful Futures was introduced. Sharon reported that, in her experience, this way of teaching was 'death to Humanities'. Reverting back had had a positive effect and they are much happier having discrete terms to develop discrete skills. Sharon reported that RE had not been taught in the same way by non-specialists. For instance, she was frustrated that in the last two years no one had asked to borrow Sikh artefacts and not once had a visit been arranged. It produced a 'grab and run type of teaching.' She suggested that if they had to think again there would need to be investment time and non-specialist staff training. There should be embedded Inset. Additionally there should be consistency of staffing, ownership and collaborate planning. Sharon argued that schemes of work and resources, etc. would not matter if you didn't invest in staff. She also recommended that there should be a balance between skills and subjects. Subject specialism must be retained at KS3. The integrated curriculum at Monmouthshire Comprehensive was in line with Successful Futures. She warned that unless we are really careful with RE it will be it and not History or Geography that will lose out.

Questions included:

If you had a choice would you prefer not to go down the Donaldson Approach?

Sharon said that subject specialism was lost and she would 'bite your hand off not to go down that road'. You get much better RE via a specialism. GV reported that she has seen amazing and inspiring RE that is in Monmouth Comprehensive School. She felt very strongly that if Sharon and her specialist team could not deliver that it would be a real shame. Sharon said that another problem encountered in the Humanities approach was that there was little time to engage pupils and inspire them to take RS at GCSE. Teachers of humanities would inevitably sell their own subject and it is the love of your subject that inspires people. The school has now replaced an integrated approach with a modular approach though they still attempt to cross link schemes. Sharon said that under the integrated scheme RE was being taught like History's said that subject skills are important as the cross curricular skills and asked where that fits into Donaldson. Manon Jones said that the disciplines will remain and that it had been definitely worthwhile to listen to the talk given by Sharon. VT stated that it was good to end the talk on a positive note and she appreciated Sharon's honesty in her feedback. She expressed concern that KS4 is content laden and that some of that now has to be covered at KS3. At the WJEC training event Sharon said that she felt as overwhelmed as she had ever been. She felt fortunate to have 5 hours a fortnight to cover the GCSE course but she was aware that other staff didn't have that. PL noted that he has taught in schools with no subject specialists and that it was very difficult to inspire non-specialist staff. He recalled that he had had to plan all of the lessons to ensure engagement and progression from KS3 to 4

9. **Diweddariadau/Up-dates:**

- **Canllawiau Reoli Hawl Tynnu'nôl o Addysg Grefyddol/ *Guidance on Managing the Right of Withdrawal from Religious Education***

Gill Vaisey has made progress with the document. The main development has been as a result of a presentation from Shaun Evans- Pask from Untethered Limited who presented to the Executive Committee on 1st Feb 2017 on issues around withdrawal from religious education. He has since provided a section to go into the document. GV has now written a section on each of the major world faiths in order to minimise withdrawal. The document is at the proofreading stage and will soon go to translation. GV has had to go back to WG on an issue with 10/94 that needs clarification.

- **Ymarferwyr Arweiniol/Lead Practitioners**

We now know who the Lead Practitioners are and what schools they belong to. WASACRE could have a presentation from consortia in the south during its Autumn Term meeting in Bridgend. This would be another opportunity to put them in contact with one another.

- **Materion Llywodraeth Cymru / Welsh Government matters –**

- Cyswllt Newydd/New Contact – David Heath

- Cyfarfod Llywodraeth Cymru/ Welsh Government contact meeting – 16/1/2017 & 14/12/16

WASACRE have met with Welsh Government five times in the last term and a half. This included a meeting between Phil Lord, Libby Jones, David Heath and Abi Williams in Colwyn Bay. It is encouraging that David Heath was so knowledgeable and enthusiastic about RE. Regular meetings will be held in the future. WASACRE will also be meeting Welsh Government concerning the new curriculum. WASACRE are sharing with Welsh Government the issues we are concerned about such as legislation, withdrawal, Humanist representation on SACREs, the collection of annual reports, Circular 10/94 and that schools should still be following the Agreed Syllabus.

SACRE Annual Reports should be sent to Abi Williams:

Abigail.Williams@wales.gsi.gov.uk

WASACRE have a meeting on the 27th March with Welsh Government.

Action: LJ to follow up which reports are missing.

10. **Adroddiadargyfarfod y PwyllgorGwaith a gynhaliwyd ar 1 Chwefror 2017 / *Report from the Executive Committee held on 1 February 2017***

Items: -

Members were reminded that faith representatives for the Church in Wales on SACRE were concerned with issues relating to the agreed syllabus rather than SACRE discussing issues relating to the CiW own RE curriculum for VA schools.

Shaun Evans-Pask – Untethered Limited – Identity based incidents. Very interesting and schools will be receiving this training.

7. In light of the work that GV has done on the Withdrawal Document which has been very time consuming a discussion was had on whether WASACRE should pay for this in the future. If so it would be necessary to develop a protocol that fits with our aims.

MM proposed and EE seconded the motion - *Is it the will of WASACRE that we can employ and use the expertise of consultants to pay them for their time?*

11. **Gohebiaeth /Correspondence**

- i. Peter Hemming- Invitation to a free seminar on ‘Religious Diversity in the Primary school’, 30th March at Cardiff University. WASACRE have a place reserved and LJ will attend.
- ii. Harkirat Singh- Sikh Education Service. Based in Northampton, offering workshops and visits to schools in Wales and hoping to make links with Wales.
- iii. Members asked if the workshops are available bilingually and what do we know about the service. Neeta Baicher offered to look into this further and liaise with LJ.
- iv. Commission on RE in England- Evidence gathering. Phil Lord’s name has been put forward as a link for this. It is an England matter and members have already agreed not to take part.
- v. Welsh Government colleague David Heath. Response regarding agreed syllabus for RE and assessment.
- vi. The Baha’i Community in Wales wished WASACRE a joyful greeting for the forthcoming Baha’i New Year on 20th March. This is a special year for the community as it is the bicentenary of the founder Bah aullah which will be celebrated in October.
- vii. WASACRE received correspondence from Matthew Vince, a doctoral student at Cardiff University’s Centre for the Study of Islam – UK. He is exploring Islam in RE in state schools. Matthew is a trained RE teacher. He is interested in coming along to SACRE/WASACRE to build a network between ourselves and the university. It was decided that GV speak with him and discuss him attending Cardiff SACRE in the first instance.
- viii. Wendy Dossett sent WASACRE information about three study days of teachers being held at the University of Chester. They are not board specific but would be useful to teachers of WJEC A Level. They are on Philosophy and Ethics, Buddhism and Christianity. The workshops are intended to give a back to university experience. Details are available on the University Website. PW will be attending two of the workshops.

12. **U.F.A. /A.O.B.**

1. Humanism - book has gone to all schools. Sharon Perry-Phillips reported that it is very useful and that the Humanist Association has been very helpful with the content of the GCSE. It is in pupil speak and helpful for the GCSE. She informed WASACRE that for delivering Hinduism at GCSE and for Life and Death Thornhill Crematorium in Cardiff are providing Cultural Tours
2. The AREIAC Annual Conference is taking place in York on 3rd – 4th July. Day 1 focuses on assessment and progression and Day 2 on curriculum development and working with faith communities. The conference is open to bookings from AREIAC members and non- members. For more information please contact the conference organizer Gill Vaisey.

13. **Dyddiad y cyfarfodnesaf / Date for next meeting:** 7 Gorffennaf 2017, Wrecsam/ 7 July 2017, Wrexham.

Dyddiadau cyfarfodyddyn y dyfodol / Future meeting dates: Autumn 2017, Bridgend; Spring 2018, Swansea.

DRAFT

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gwaith y CCYSAGauC (Gorffennaf 7, 2017)

Nominations for the Executive Committee (7 July, 2017)

Mae DAU o enwebiadau ar gyfer DWY swydd ar y Pwyllgor Gwaith.

There are TWO nominations for TWO positions on the Executive Committee.

1. Alison Lewis CYSAG Abertawe

Mae gen i radd mewn Athroniaeth o Brifysgol Abertawe ac rwyf yn fam i ddau o fechgyn. Rwyf wedi bod yn bennaeth yr Adran Addysg Grefyddol yn Ysgol Gymunedol Cefn Hengoed yn Abertawe ers 2001. Pan gyrhaeddais yno, fy nghanhadaeth oedd chwyldroi'r adran drwy wneud yn siŵr fod pob disgybl yng Nghefn Hengoed yn cael cyfle i astudio pwnc a fyddai nid yn unig yn gymhwyster TGAU pwysig iddynt, ond yn un sydd mor gyfoethog mewn sgiliau bywyd hanfodol. Felly, er mai dim ond 2 awr y pythefnos oedd gen i ar y cwricwlwm, teilwrais y cwrs TGAU i ganiatáu iddo gael ei ddysgu o dan y cyfyngiadau hynny. Ni oedd yr ysgol anenwadol gyntaf yng Nghymru i gael cohort llawn yn ymgeisio am TGAU Astudiaethau Crefyddol, yn cynnwys pob disgybl yn ein Hadran Addysgu Arbenigol.

Mae fy adran wedi mynd o nerth i nerth, ac mewn adeg pan mae oriau pwnc yn cael eu torri ar draws y cwricwlwm, bûm yn rhagweithiol yn sicrhau mwy o amser cwricwlwm i roi addysg grefyddol gyflawn a chytbwys i'r disgyblion, yn llawn o sgiliau a gwerthoedd sydd yn hanfodol i'w bywyd fel oedolion ifanc. Mae'n destun balchder i mi fod AG yn cael ei gydnabod fel pwnc gwerthfawr yn fy ysgol ond rwy'n deall nad felly y mae hi ymhob man, ac yn teimlo mai rhan o'm gwaith yw sicrhau fod AG yn cael lle teilwng ym mhob ysgol. Nid yw 'talu gwrogaeth' i AG yn ddigon; mae'n hollbwysig fod rhwymedigaethau statudol yn cael eu glynu atynt a bod AG ystyrllon yn cael ei dysgu ar draws pob ysgol yng Nghymru.

Yn ystod fy ngyrfa addysgu hyd yma, rwyf wedi bod yn arholwr TGAU Astudiaethau Crefyddol i CBAC a chefais fy newis i weithio ochr yn ochr â Gavin Creigen fel cymedrolydd ar gyfer lefelu safoni mewn Addysg Grefyddol yn 2012. Rwyf hefyd wedi gwasanaethu ar CYSAG Abertawe am flynyddoedd lawer fel Is Gadeirydd a bellach yn Gadeirydd, ac wedi cynrychioli fy CYSAG yng nghynadledau CCYSAGauC.

Yn ogystal â dysgu'n llawn amser, rwyf yn gweithio ar hyn o bryd gydag ERW fel Ymarferydd Arweiniol dros Addysg Grefyddol. Fy swyddogaeth yw rhoi i athrawon AG y sgiliau, yr wybodaeth a'r adnoddau sydd eu hangen i ddysgu Manyleb newydd TGAU mewn AG 2017, paratoi ar gyfer y cymhwyster newydd drwy sefydlu cyfarfodydd rhwydwaith a chreu cyfleoedd i gydweithio yn ogystal â chreu adnoddau ar blatfform digidol Llywodraeth Cymru, Hwb, i gydweithwyr yng Nghymru. Rwyf wedi cyflwyno cynnydd yr Ymarferydd Arweiniol mewn cynadledau diweddar i'r rhwydwaith, CYSAG a CBAC.

Bûm yn rhan o brosiectau peilot Llythrennedd a Rhifedd yn fy ysgol ac rwyf wedi rhannu arfer da ymhlith cydweithwyr mewn cyfarfodydd rhwydwaith. Cyn bo hir byddaf yn datblygu agweddau o ddull gweithredu Donaldson ar Gymhwysedd Digidol drwy AG drwy gydweithio ag arbenigwyr TG i gynhyrchu cyrsiau Moodle i'r Fanyleb newydd i AG gan ddefnyddio Hwb.

Credaf y bydd fy mhrofiad yn fy ngalluogi i wneud cyfraniad gwerthfawr i Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC a byddwn yn ei chael yn ffrind gwasanaethu arno, er budd fy mhwn a chydweithwyr yng Nghymru.

1. Alison Lewis Swansea SACRE

I am a Swansea University Philosophy graduate and mother of two boys. I have served as Head of the Religious Education Department at Cefn Hengoed Community School in Swansea since 2001. On arrival my mission was to turn the department around by ensuring that every pupil at Cefn Hengoed had the opportunity to study a subject that could not only provide them with an important GCSE qualification, but one that is so rich in essential life skills. So, despite having only 2 hours per fortnight on the curriculum, I tailored the GCSE course to allow it to be taught under these constraints and became the first non-denominational school in Wales to have full cohort entry for GCSE Religious Studies, including every pupil in our Specialist Teaching Facility.

My department has gone from strength to strength, and in a time when subject hours are being cut across the curriculum, I have been proactive in securing more curriculum time to provide pupils with well-rounded and balanced religious education, abundant in skills and values essential for life as young adults. I am proud that RE is recognised as a valuable subject in my school but I understand that this is not the same everywhere, and feel that part of my work is to ensure that RE is given its rightful place in all schools. A 'token gesture' approach to RE is not enough; it is vital that statutory obligations are adhered to and meaningful RE is being taught across all schools in Wales.

During my teaching career to date, I have been a WJEC examiner of GCSE Religious Studies and was selected to work alongside Gavin Craigen as moderator for levelling standardisation in Religious Education in 2012. I have also served on the Swansea SACRE for many years as Vice Chair and now Chairperson, and have represented my SACRE at WASACRE conferences.

In addition to my full time teaching commitment, I am currently working with ERW as a Lead Practitioner for Religious Education. My role is to equip teachers of RE with the skills, knowledge and resources necessary to teach the new 'GCSE Specification in RS 2017', to prepare for the new qualification through setting up network meetings and create collaboration opportunities as well as creating resources on the Welsh Government's digital platform, Hwb, for colleagues in Wales. I have presented the Lead Practitioner's progress at recent network, SACRE and WJEC conferences.

I have been a part of Literacy and Numeracy pilot projects in my school and have shared good practice amongst colleagues in network meetings. I will soon be developing aspects of the Donaldson approach on Digital Competency through RE by collaborating with IT specialists to produce Moodle courses for the new Specification for RS using Hwb.

I believe that my experience will allow me to make a valuable contribution to the WASACRE Executive Committee and I would find it a privilege to serve, for the good of my subject and colleagues in Wales.

2. Gill Vaisey CYSAG Sir Fynwy

Mae Gill Vaisey yn athrawes gymwysedig ac yn Ymgynghorydd Addysg Grefyddol sy'n arbenigo mewn addysg gynradd ac addysg y blynyddoedd cynnar.

Ar ôl astudio ar gyfer ei gradd B.Add. Anrh, gydag Astudiaethau Crefyddol fel ei phwnc arbenigol, bu'n addysgu plant oed cynradd cyn ymgymryd â swydd fel Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Ngwent a chyflawni swydd debyg wedyn gyda Morgannwg Ganol. Ers 1996 mae Gill wedi bod yn ymgynghorydd llawrydd llwyddiannus sy'n rhoi hyfforddiant a chymorth i Allau, Esgobaethau ac ysgolion ledled Cymru a Lloegr ac mae bellach yn adnabyddus yn genedlaethol am ei gwaith gyda phlant yn y Blynyddoedd Cynnar.

Gill yw'r ymgynghorydd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent, Sir Fynwy a Chaerdydd a than yn ddiweddar roedd hi hefyd yn cefnogi CYSAGau Bro Morgannwg a Rhondda Cynon Taf.

Mae ei phrofiad perthnasol yn cynnwys:

- Aelod gweithgar o Gymdeithas CYSAGau Cymru ers ei sefydlu;
- Wedi bod yn darparu arbenigedd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent a Sir Fynwy ers 1996 ac i CYSAG Caerdydd ers 2014;
- Wedi ysgrifennu Meysydd Llafur Cytûn ar gyfer AG a deunydd cymorth, cynllunio ac asesu cynhwysfawr cysylltiedig i athrawon ar gyfer sawl Awdurdod Lleol yng Nghymru;
- Hyfforddiant a gwaith ymgynghorol rheolaidd ar gyfer athrawon cynradd ac ymarferwyr y blynyddoedd cynnar ledled Cymru a Lloegr;
- Rhoi hyfforddiant a chynghor i Awdurdodau Lleol ac Esgobaethau Eglwysig ledled Cymru a Lloegr;
- Aelod o'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol, y bu'n gadeirydd arno am dair blynedd;
- Cynhyrchu llyfrau ac adnoddau i athrawon ar gyfer Cyfnod Allweddol 1 a gomisiynwyd gan ACCAC;
- Chwarae rhan a rhoi cymorth yn uniongyrchol gyda phrosiectau amrywiol gan yr Adran Addysg a Sgiliau;
- Cynhyrchu a chyhoeddi adnoddau am ddim ac i'w prynu (Books at Press) i gefnogi Cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen yng Nghymru a chwricwlwm EYFS a CA1 yn Lloegr; a'r Curriculum for Excellence yn yr Alban;
- Cysylltiadau clòs ag ystod eang o gymunedau ffydd a chynrychiolwyr unigol;
- Aelod o Gymdeithas Ymgynghorwyr ac Arolygwyr AG y DU (AREIAC) ac ar hyn o bryd aelod o'r pwyllgor gwaith gan gynrychioli Cymru a darparu seminarau'n rheolaidd ar gyfer ei haelodau;
- Cynrychiolydd CCYSAGauC ar Gyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr;
- Wedi mynychu cynhadledd EFTRE (Fforwm Ewropeaidd i Athrawon AG) yn Vienna;
- Cynrychioli CCYSAGauC yng Nghyfarfod Bwrdd EFTRE yn Athen, Ebrill 2017;
- Mynychu cyfarfod gyda Kirsty Williams a Swyddogion eraill Llywodraeth Cymru, Mawrth 2017, fel rhan o gynrychiolaeth o Banel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol (PYCAG);
- Gweithio gydag aelodau PYCAG i gefnogi'r Ysgolion Arloesi wrth iddynt ddatblygu elfen AG o Faes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau; a
- Mynychu cyfarfodydd â'r Rhwydwaith Ysgolion Arloesi a drefnwyd gan Lywodraeth Cymru.

Yr ethos sy'n sail i'w hymgyngoriaeth yw hybu a chefnogi rhagoriaeth mewn addysg grefyddol mewn ysgolion a sefydliadau addysgol. Byddai Gill yn falch o gael cefnogi a rhannu ei harbenigedd gyda Phwyllgor CCYSAGauC.

2. Gill Vaisey Monmouthshire SACRE

Gill Vaisey is a qualified teacher and Religious Education Consultant specialising in primary and early years education.

After studying for her B.Ed. Hons. Degree, with Religious Studies as her specialist subject, she taught primary age children before taking up a post as Advisory Teacher for Religious Education in Gwent followed by a similar post with Mid Glamorgan. Since 1996, Gill has been a successful freelance consultant providing training and support for LAs, Dioceses and schools across Wales and England and is now a nationally known figure in the UK for her work with RE and Early Years children.

Gill is the professional consultant to Blaenau Gwent, Monmouthshire and Cardiff SACREs and until recently also supported the Vale of Glamorgan and Rhondda Cynon Taf SACREs.

Relevant experiences include:

- An active member of the Welsh Association of SACREs since its inception and currently an Executive Member;
- Providing professional expertise to Blaenau Gwent and Monmouthshire SACREs since 1996 and to Cardiff SACRE since 2014;
- Writing Agreed Syllabuses for RE and accompanying comprehensive teachers' support, planning and assessment material for several Local Authorities in Wales;
- Regular training and consultancy for primary teachers and Early Years practitioners across both Wales and England;
- Providing training and advice to Local Authorities and Church Dioceses across Wales and England;
- A member of the National Advisory Panel for Religious Education, of which she was chairperson for three years;
- Producing Key Stage 1 books and teachers' resources commissioned by ACCAC;
- Direct involvement and support with various DfES projects;
- Producing and publishing free and purchasable resources (Books at Press) to support the Foundation Phase Curriculum in Wales, the EYFS and KS1 curriculum in England and the Curriculum for Excellence in Scotland;
- Close links with a wide range of faith communities and individual representatives;
- A member of the UK Association of RE Advisers, Inspectors and Consultants (AREIAC) and currently executive committee member representing Wales and regularly providing seminars for its members;
- WASACRE representative on the REC (Religious Education Council for England and Wales);
- Attended 2016 EFTRE (European forum for Teachers of RE) conference in Vienna;
- Represented WASACRE at EFTRE Board Meeting in Athens, April 2017;
- Attended meeting with Kirsty Williams and other Welsh Government Officials, March 2017, as part of the NAPfRE delegation of representatives;
- Actively working with NAPfRE members to support the Pioneer Schools in the development of the RE element of the Humanities Area of Learning and Experience; and
- Attending Welsh Government convened meetings with the Pioneer Schools Network.

The ethos behind Gill's consultancy is to promote and support excellence in religious education in schools and educational establishments.

Enwebiadau ar gyfer Is-Gadeirydd y CCYSAGauC (7 Gorffennaf 2017)

Nominations for the position of Vice Chair for the Wales Association of SACREs (7 July 2017)

1. Y Cyng. Ernie Galsworthy CYSAG Merthyr Tudful

Bûm yn aelod o GYSAG ers Mai 2012, wedi i mi gael fy ethol i'r cyngor. Cyn hynny bûm yn gynghorydd rhwng 1987 a 2004, a gwasanaethais ar GYSAG Merthyr Tudful yn ystod y cyfnod hwn a mynychu cyfarfodydd CCYSAGauC yn ogystal.

Cefais fy magu mewn amgylchedd Bedyddwyr Cymreig, a than yr oeddwn yn 5 oed bûm yn byw gyda'm mam-gu, Cymraes nad oedd, yn anffodus, wedi dysgu Cymraeg i fy mam ond a wnaeth ei gorau i'm haddysgu i yn yr iaith. Wedi ei marwolaeth, fodd bynnag, collais yr iaith, ac ni ailafaelais ynddi tan y 1990'au hwyr pan fynychais gwrs WLPAN ym Mhrifysgol Caerdydd.

Rwy'n coleddu safbwynt heddychol, a'm harwyr yw Mahatma Gandhi, John Lennon ac Iesu Grist. Yr oeddynt ill tri'n heddychwyr, a chafodd y tri eu diwedd trwy drais. Mae bod yn heddychwyr yn ddull peryglus o fyw, ac weithiau mae angen dewrder i fyw buchedd o'r fath.

Rwyf hefyd yn gynrychiolydd y cyngor ar y Pwyllgor Awdurdodau Lleol Di-niwclear; rwy'n credu bod hynny'n adlewyrchu fy nymuniad i fyw mewn heddwch.

Yr oedd fy nhri arwr yn Hindŵ, yn anffyddiwr ac yn Gristion. Er nad wyf yn cyd-fynd yn llwyr â safbwyntiau fy arwyr, mae gennyf barch mawr tuag atynt, ac rwy'n credu bod parch tuag at bob crefydd yn sylfaenol i heddwch byd-eang.

1. Councillor Ernie Galsworthy Merthyr Tudfil SACRE

I have been a SACRE member since May 2012 after I was elected to council. I was previously a councillor from 1987 until 2004, and served on Merthyr Tydfil SACRE during this period and also attended WASACRE meetings.

I was brought up in a Welsh Baptist environment and until the age of 5 lived with my grandmother, a Welsh speaker, who unfortunately did not teach Welsh to my mother although, did her best to teach me. Consequently after her death I lost the language and did not pick it back up again until the late 1990's when I attended a WPLAN course at Cardiff University.

I hold pacifist views and my great heroes are Mahatma Gandhi, John Lennon and Jesus Christ, All three were pacifists and met violent deaths. Being a pacifist is a dangerous way of living and sometimes courage is needed to live this life.

I am also the council representative on the Committee of Nuclear Free Local Authorities which I believe reflects how I wish to live in peace.

My three heroes were a Hindu, an atheist and a Christian. While I do not believe totally in the views of my heroes I have great respect for them and it is respect for all religions which I believe is fundamental for world peace.

2. Gill Vaisey CYSAG Sir Fynwy

Mae Gill Vaisey yn athrawes gymwysedig ac yn Ymgynghorydd Addysg Grefyddol sy'n arbenigo mewn addysg gynradd ac addysg y blynyddoedd cynnar.

Ar ôl astudio ar gyfer ei gradd B.Add. Anrh, gydag Astudiaethau Crefyddol fel ei phwnc arbenigol, bu'n addysgu plant oed cynradd cyn ymgymryd â swydd fel Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Ngwent a chyflawni swydd debyg wedyn gyda Morgannwg Ganol. Ers 1996 mae Gill wedi bod yn ymgynghorydd llawrydd llwyddiannus sy'n rhoi hyfforddiant a chymorth i ALLau, Esgobaethau ac ysgolion ledled Cymru a Lloegr ac mae bellach yn adnabyddus yn genedlaethol am ei gwaith gyda phlant yn y Blynyddoedd Cynnar.

Gill yw'r ymgynghorydd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent, Sir Fynwy a Chaerdydd a than yn ddiweddar roedd hi hefyd yn cefnogi CYSAGau Bro Morgannwg a Rhondda Cynon Taf.

Mae ei phrofiad perthnasol yn cynnwys:

- Aelod gweithgar o Gymdeithas CYSAGau Cymru ers ei sefydlu;
- Wedi bod yn darparu arbenigedd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent a Sir Fynwy ers 1996 ac i CYSAG Caerdydd ers 2014;
- Wedi ysgrifennu Meysydd Llafur Cytûn ar gyfer AG a deunydd cymorth, cynllunio ac asesu cynhwysfawr cysylltiedig i athrawon ar gyfer sawl Awdurdod Lleol yng Nghymru;
- Hyfforddiant a gwaith ymgynghorol rheolaidd ar gyfer athrawon cynradd ac ymarferwyr y blynyddoedd cynnar ledled Cymru a Lloegr;
- Rhoi hyfforddiant a chyngor i Awdurdodau Lleol ac Esgobaethau Eglwysig ledled Cymru a Lloegr;
- Aelod o'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol, y bu'n gadeirydd arno am dair blynedd;
- Cynhyrchu llyfrau ac adnoddau i athrawon ar gyfer Cyfnod Allweddol 1 a gomisiynwyd gan ACCAC;
- Chwarae rhan a rhoi cymorth yn uniongyrchol gyda phrosiectau amrywiol gan yr Adran Addysg a Sgiliau;
- Cynhyrchu a chyhoeddi adnoddau am ddim ac i'w prynu (Books at Press) i gefnogi Cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen yng Nghymru a chwricwlwm EYFS a CA1 yn Lloegr; a'r Curriculum for Excellence yn yr Alban;
- Cysylltiadau clòs ag ystod eang o gymunedau ffydd a chynrychiolwyr unigol;
- Aelod o Gymdeithas Ymgynghorwyr ac Arolygwyr AG y DU (AREIAC) ac ar hyn o bryd aelod o'r pwyllgor gwaith gan gynrychioli Cymru a darparu seminarau'n rheolaidd ar gyfer ei haelodau;
- Cynrychiolydd CCYSAGauC ar Gyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr;
- Wedi mynychu cynhadledd EFTRE (Fforwm Ewropeaidd i Athrawon AG) yn Vienna;
- Cynrychioli CCYSAGauC yng Nghyfarfod Bwrdd EFTRE yn Athen, Ebrill 2017;
- Mynychu cyfarfod gyda Kirsty Williams a Swyddogion eraill Llywodraeth Cymru, Mawrth 2017, fel rhan o gynrychiolaeth o Banel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol (PYCAG);
- Gweithio gydag aelodau PYCAG i gefnogi'r Ysgolion Arloesi wrth iddynt ddatblygu elfen AG o Faes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau; a
- Mynychu cyfarfodydd â'r Rhwydwaith Ysgolion Arloesi a drefnwyd gan Lywodraeth Cymru.

Yr ethos sy'n sail i'w hymgyngghoriaeth yw hybu a chefnogi rhagoriaeth mewn addysg grefyddol mewn ysgolion a sefydliadau addysgol. Byddai Gill yn falch o gael cefnogi a rhannu ei harbenigedd gyda Phwyllgor CCYSAGauC.

Hoffai Gill gael y cyfle i gefnogi CCYSAGauC fel Is Gadeirydd yn ystod y cyfnod pwysig hwn o newid a datblygu'r cwricwlwm.

2. Gill Vaisey Monmouthshire SACRE

Gill Vaisey is a qualified teacher and Religious Education Consultant specialising in primary and early years education.

After studying for her B.Ed. Hons. Degree, with Religious Studies as her specialist subject, she taught primary age children before taking up a post as Advisory Teacher for Religious Education in Gwent followed by a similar post with Mid Glamorgan. Since 1996, Gill has been a successful freelance consultant providing training and support for LAs, Dioceses and schools across Wales and England and is now a nationally known figure in the UK for her work with RE and Early Years children.

Gill is the professional consultant to Blaenau Gwent, Monmouthshire and Cardiff SACREs and until recently also supported the Vale of Glamorgan and Rhondda Cynon Taf SACREs.

Relevant experiences include:

- An active member of the Welsh Association of SACREs since its inception and currently an Executive Member;
- Providing professional expertise to Blaenau Gwent and Monmouthshire SACREs since 1996 and to Cardiff SACRE since 2014;
- Writing Agreed Syllabuses for RE and accompanying comprehensive teachers' support, planning and assessment material for several Local Authorities in Wales;
- Regular training and consultancy for primary teachers and Early Years practitioners across both Wales and England;
- Providing training and advice to Local Authorities and Church Dioceses across Wales and England;
- A member of the National Advisory Panel for Religious Education, of which she was chairperson for three years;
- Producing Key Stage 1 books and teachers' resources commissioned by ACCAC;
- Direct involvement and support with various DfES projects;
- Producing and publishing free and purchasable resources (Books at Press) to support the Foundation Phase Curriculum in Wales, the EYFS and KS1 curriculum in England and the Curriculum for Excellence in Scotland;
- Close links with a wide range of faith communities and individual representatives;
- A member of the UK Association of RE Advisers, Inspectors and Consultants (AREIAC) and currently executive committee member representing Wales and regularly providing seminars for its members;
- WASACRE representative on the REC (Religious Education Council for England and Wales);

- Attended 2016 EFTRE (European forum for Teachers of RE) conference in Vienna;
- Represented WASACRE at EFTRE Board Meeting in Athens, April 2017;
- Attended meeting with Kirsty Williams and other Welsh Government Officials, March 2017, as part of the NAPfRE delegation of representatives;
- Actively working with NAPfRE members to support the Pioneer Schools in the development of the RE element of the Humanities Area of Learning and Experience; and
- Attending Welsh Government convened meetings with the Pioneer Schools Network.

The ethos behind Gill's consultancy is to promote and support excellence in religious education in schools and educational establishments.

Gill would like the opportunity to support WASACRE as Vice Chair during this important period of curriculum development and change.